

ב-27.11 לאחר קיפאון של 4.5 שנים המיליציות הסוניות בגיבוי טורקיה יצאו למתקפת ענק, בתוך 5 ימים הם כבשו את השטח שאסד בגיבוי איראן-רוסיה-חיזבאללה כבש במשך כמעט 3 שנים, זה היה נראה שאסד ניצח, חזר לליגה הערבית, והנה שוב שלטונו בסכנה כשטורקיה רוצה להשיב את הפליטים הסונים לסוריה וליצור לעצמה רצועת ביטחון ואיראן נדרשת להיאבק לשימור כוחה בסוריה אל מול הבליצ' הסוני.

שמי הוא רמי מערוץ לאומנות ובסרטון זה נסקור את חזרת המלחמה בסוריה.

המלחמה בסוריה עברה תהפוכות רבות מאז פרצה במרץ 2011, עם עליית וירידת כוחן של מיליציות שונות, בראש ובראשונה "הצבא הסורי החופשי" שנחשב ל-"חילוני" במרכאות ובעלת ברית אפשרי למערב, מתוך המיליציות הרבות הסלפיות מקושרות אל-קאעידה היו לחזקות ביותר(הגם שלא היחידות) והחזקה בהן הייתה המדינה האסלאמית של אבו-בכר אל בגדדי שכבשה מחצית מסוריה.

בספטמבר 2015 אסד היה בשיא חולשתו כשהמדינה האסלאמית בשיא כוחה, בזכות מעורבות ישירה של רוסיה-איראן-חיזבאללה הוא הצליח לשנות את המאזן במהלך המערכה הגדולה של 2016-2017 ושימר את כוחו.

לאורך שנת 2018 המיליציות הסוניות הרבות ברחבי המדינה קיבלו יותר ויותר את החסות הטורקית, אלו שעוד שרדו בדרום סוריה או באזור דמשק הוכנעו בשל אי תמיכה מצד הממשל האמריקאי באותו הזמן ועברו במסגרת הסכמי כניעה עם אסד לצפון המדינה, בעיקר למובלעת אידליב שהפכה להיות מקום מפלט למיליציות הרבות. מזרח סוריה, על השטח שממזרח לנהר הפרת, הפך להיות תחת חסות אמריקאית לאזור הכורדי על ה-SDF שמרכיב מיליציות כורדיות וערביות. אלו לא שאפו להפיל את אסד אלא לזכות באוטונומיה כורדית עם ייצוג בפרלמנט בדמשק ובשל עידוד פלישה טורקית למקום על ידי הממשל האמריקאי באוקטובר 2019 התקרבו לאסד ורוסיה ואפילו עודדו את הרוסים לפרוס כוח בחלקם הצפוני כדי להרתיע את הטורקים מפלישה נוספת.

החלק הצפון-מערבי של המדינה על אידליב\עפריין\אל-באב היו מעוז המורדים הסונים שכן שאפו להפיל את אסד, זה לא יכל להיות בטוח במאת האחוזים כל עוד הם כאן על אוכלוסייה של מספר מיליוני סונים בעלי שנהא לאסד והעלווים ומקור גיוס וכלכלה.

אסד ניהל 3 מערכות גדולות נגדם. הראשונה הייתה בין אוקטובר 2017 לפברואר 2018 כשהוא כבש בין היתר את נמל התעופה אבו-דוהור ובערך 300 כפרים ועיירות כשהוא נלחם הן במדינה האסלאמית והן במורדים השונים. לאחר פברואר 2018 טורקיה הגבירה את המעורבות שלה וחיזקה את המיליציות תוך פריסת כוח על מנת למנוע את נפילת שאר אידליב בזמן שהמיליציות נלחמו אחת בשנייה.

המערכה השנייה הייתה בין אפריל לאוגוסט 2019 עם אלפי הרוגים לשני הצדדים כשהוא כבש את העיר ח'אן שייח'ון וכל הקצה הדרומי של אידליב ומנע את האיום שאלו יצרו מצפון על העיר חמה אליה היו משגרים רקטות באופן קבוע.

המערכה ה-3 והאחרונה הייתה קרב אידליב שבין דצמבר 2019 למרץ 2020. אסד זכה לגיבוי מלא מחיל האוויר הרוסי, נשק ויועצים מאיראן, לוחמים שיעים שאיראן סיפקה מהמיליציות בעיראק ואף מאפגניסטאן ופקיסטאן, וכמובן חיזבאללה שהיה כוח מלא וניהל איתו מבצעים וקרבות רבים במערכה. מנגד המיליציות הסוניות זכו לגיבוי טורקי אך זה לא

הספיק ואסד ניצח. הוא כבש 295 כפרים ועיירות(שטח כולל של 2,345 קמ"ר), כל האזור שממערב לעיר חלב נכבש, העיר סרקיב, העיר מארת אל-נואמן, כביש אם-5 אובטח לתנועה, הסונים איבדו כ-1,500 לוחמים(לצד כמה עשרות חיילים טורקים שנהרגו) ואילו אסד כ-1,500(בהם אנשי חיזבאללה, משמרות המהפכה, או חיילים רוסים). כמעט מיליון סונים נעקרו מבתיהם לשאר אידליב, לעפרין, לאל-באב או לטורקיה עצמה.

ב-6.3.20 לאחר פגישה בין פוטין לארדואן במוסקבה הוחלט על כניסה להפסקת אש וסוירים טורקיים-רוסיים משותפים(הפסקת האש הזאת הופרה כמעט מלכתחילה, אך לא היו שינויים טריטוריאליים או שינוי במגמה). כמובן שהאינטרסים של הצדדים לא השתנו.

הטורקים היו מעורבים במלחמה בסוריה מאז 2011 ורצו לראות את נפילת אסד ועלייה של משטר בובות סוני פרו-טורקי שיהפוך את סוריה לגרורה טורקית. לאחר מספר שנים הם זנחו את הרעיון כשראו שאיראן ורוסיה תומכות באסד והסונים מבוסים. הטורקים ניהלו בסוריה 3 מבצעים צבאיים גדולים: האחד היה "מגן הפרת" בין אוגוסט 2016 למרץ 2017 בו הם כבשו את אזור אל-באב, השני היה "ענף זית" בין ינואר למרץ 2018 בו הם כבשו את עפרין(וגירשו מעל ל-150,000 כורדים מבתיהם), והשלישי היה באוקטובר 2019 "מעין השלום" בחלק הצפוני של אזור הכורדים.

מלבד הראשון שיועד בעיקר נגד המדינה האסלאמית שניהלה פיגועים בטורקיה, השניים האחרים כוונו בעיקר נגד הכורדים. ארדואן שאף ליצור רצועת ביטחון של לפחות 15 ק"מ מהגבול הטורקי דרומה, כלומר על חשבון השטח של סוריה ועיראק כדי למנוע מהכורדים של סוריה ועיראק לתמוך במורדים הכורדים בדרום-מזרח טורקיה. מנגד היא רצתה ליצור אזור אליו תוכל להשיב כמעט 4 מיליון פליטים סורים(מרביתם ערבים-סונים) שברחו לשטחה במהלך המלחמה והיו לנטל על החברה הטורקית ובעיה פוליטית פנימית.

על הקרקע הטורקים השתמשו בכל המבצעים בעיקר בלוחמים סונים, הם הקימו בשטח מחנות אימונים אימנו וחימשו את הלוחמים האלו וב-2017 הקימו את "הצבא הסורי הלאומי" שמקום מושבו היה באל-באב ועפרין, אלו גם היו לכוח השיטור והניהול בחסות טורקיה באותם מחוזות לא רשמיים. הלוחמים הסונים האלו הפכו לכוח מאומן שנלחם לצידה בלוב ונגורנו-קרבר.

מנגד ב-2017 במובלעת אידליב קמה עוד מיליציה בשם "היית תחריר א-שאם", היא הייתה מיזוג של ג'בהת אל-נוסרא(משויכת אל-קאעידה) ואחר א-שאם עם עוד מספר מיליציות קטנות, בראשותו של אבו-מוחמד אל-ג'ולאני מחבל וותיק ומנוסה מדרום סוריה שנלחם לצד אל-קאעידה נגד האמריקאים בעיראק בעת הכיבוש האמריקאי. בניגוד ל-"צבא הסורי הלאומי" הוא לא ראה את עצמו כפוף לאנקרה אלא משתף איתה פעולה, "הצבא הסורי הלאומי" שאף להדיח את אסד ולהקים סוריה על בסיס הרוב הסוני, אל-ג'ולאני וחסידיו שותפים לרעיון הזה כמקפצה לח'ליפות אסלאמית ומדינת שריעה, ביניהם ב-2017-2019 היו סדרה של התנגשויות אלימות באזור אידליב בתחרות על כוח והשקפה אידיאולוגית.

על אף הפסקת האש של מרץ 2020 מהר מאוד הגבול היה חם, בין דצמבר 2022 לנובמבר 2024 מעל ל-1,000 בני אדם נהרגו משני הצדדים בשל סדרת התנגשויות: מארבים, הטמנת מוקשים, הטמנת מטענים בצירי תנועה, ירי נ"ט, צליפות, הפגזות ארטילריות, הפצצות אוויריות וכו' שני הצדדים תקפו אחד את השני ללא כל שינוי טריטוריאלי משמעותי. בזמן הזה הסונים בנו את "אל-פאתח אל-מובין" או חדר המבצעים, שאמור להיות מעין "הבור" של

הסונים באידליב לשתף פעולה, תחריר א-שאם לצד שאר המיליציות הסלפיות וכמובן לצד "הצבא הסורי הלאומי". בדיעבד מתברר שהתקופה הזאת הייתה הכנה צבאית.

במאי 2023 אסד, בהזמנת סעודיה, חזר לליגה הערבית. "הקצב מדמשק" שאחראי על רצח של מאות אלפי אזרחים, אלפים מהם בהתקפות כימיות, שב לחיק העמים הערבי, רוב העולם למעשה קיבל את העובדה שאסד ניצח במלחמה וזו נגמרה, גם אם נורתו אי אילו כיסי התנגדות הם לא "לא רציניים" במרכאות ולא יהוו עבורו יותר ממטרד.

אבל למה שאפשר לכנות "ממשלות אידליב ואנקרה" היו תוכניות אחרות. אלו צפו כיצד במשך שנה ישראל על אסטרטגיית הכרסום בלבנון: מתקפת הזימוניות, מבצע חיצו הצפון, מבצע סדר חדש על חיסול נסראללה והנהגת חיזבאללה, ואז התמרון בלבנון בעצם משמידה את ארגון הטרור השיעי שנוא נפשם. בעוד טורקיה ראתה כיצד רוסיה שוקעת באוקראינה, מובסת בדרום הקווקז דרך הניצחון האזרי על ארמניה, ואיראן לא יכולה לספק הגנה לשלוחיה ונכשלה בשתי התקפות נגד ישראל, טורקיה רוצה ללחוץ על שתי מתחרותיה בין היתר בקווקז ולקדם את בניית מסדרון זנגזור, לו שתיהן כרגע מתנגדות.

נכון לסוף נובמבר 2024 ישראל החרימה במהלך התמרון מעל ל-155,000 פריטי אמל"ח או פריטים בעלי משמעות לארגון הטרור, השמידה את רוב היכולת הרקטית שלו, רוב הכטב"מים, מחסני האמל"ח, השמידה את שרשרת הפיקוד שלו וכן הלאה. עם הישמע חיסולו של נסראללה המוני סונים באידליב יצאו בחגיגות ניצחון ושמחה לאיד עבורם זו לא רק הייתה שעת נקמה זו הייתה קריאה להזדמנות שיש לנצל.

בחודשים קודם להתקפה היו דיווחים של העברת נשק ותחמושת לאידליב, בין היתר רחפנים רבים מצד האוקראינים כשהאוקראינים הגיעו למקום כדי לאמן אותם ולספק להם את מיטב הניסיון שצברו בשדה הקרב נגד הרוסים. באוגוסט 2024 דווח כי הצבא הסורי הלאומי לראשונה השתמש ברחפנים מתאבדים, והיו יותר ויותר דיווחים על שימוש בכטב"מים מצד המורדים. בסוריה היו פחות מטוסים רוסים שעברו לחזית האוקראינית וקייב תשמח לראות את הרוסים מעבירים בחזרה את מטוסייהם מאוקראינה כדי להתמודד מול המורדים בסוריה.

בחודשים קודם להתקפה ארדואן הזמין את אסד לבקר באנקרה והיו מאמצים גלויים להגיע לנורמליזציה בין המדינות, אבל ארדואן היה בבעיה. אילו היה עושה זאת אז קרוב ל-100,000 לוחמים סונים שפרוסים במקום ואותם הוא אימן וחימש היו רואים בו בוגד לכל דבר, מי שזנח אותם לטובת אסד שנוא נפשם. ונורמליזציה כזאת לא הייתה פותרת את בעייתו עם השבת הפליטים לסוריה(אותם אסד לא רוצה לקבל) ויצירת אזור חיץ, יכול להיות שארדואן רק משך זמן.

ואז זה קרה. ב-27.11.24 לאחר קיפאון של מעל ל-4.5 שנים "הצבא הסורי הלאומי" לצד תחריר א-שאם שניהל את שאר המיליציות הסלפיות מהבור המשותף באידליב תקפו. ביומיים הראשונים הם התמקדו בכיבוש מערב חלב וניתוק כביש אם-5. ובתוך יומיים נוספים עד ה-1.12 למעשה ביטלו את כל הישגיו של אסד ב-3 המערכות הקודמות שניהל, בתוך 4 יממות הם השיגו את מה שאסד כבש במשך שנתיים וחצי. כוחותיו נסוגו, ללא קרב משמעותי נגד הסונים שכבשו הכול מחלב דרומה עד לפאתיה הצפוניים של העיר חמה.

בתוך יממה נוספת העיר חלב נפלה לחלוטין, כך גם מובלעת תל-ריפאת, הכורדים קיבלו מאל-ג'ולאני הצעת נסיגה ושיתוף פעולה בסוריה החדשה. זה הורה לאנשיו לא לפגוע

באזרחים או לפרוץ לבתים והוציא דרשנים שונים במסגדים והשכונות כדי לזכות באהדת הציבור. ההצלחה הייתה כל כך מזהירה שהחלו ניצני מרידה בדרום סוריה ואף במחוז א-סוויידה הדרוזי.

כעת כוחות אסד מנסים לארגן את עצמם מחדש, הם מבצרים את אזור חמה להגנה, מקבלים תגבור מתוך מידי המיליציות השיעיות מעיראק ומקווים לעצור את המתקפה ואז לצאת במתקפה חוזרת כדי לכבוש את חלב מחדש ולפחות חלק מהאזורים שנכבשו, אך המחסום הפסיכולוגי נשבר, המלחמה בסוריה לא נגמרה ואסד לא בטוח בשלטונו. כעת גם נצטרך לראות האם הסונים יפנו לכיוון מנביג' נגד הכוח הכורדי במקום כדי לכבוש את כל החלק שממערב לפרת או שמא יתגברו את דרום ומערב אידליב כדי לצאת להתקפה ולכבוש את הערים חמה-חומס-קוסייר במה שיטיל מצור על החוף העלווי(החוף הזה מוגן ממזרחו על ידי שרשרת הרים ופריצה לכאן תהייה מבצע צבאי מסובך יותר).

במידה והם יצליחו בכך הדבר עלול להביא לאפקט דומינו של קריסת שלטון אסד בכל רחבי המדינה, ובגיבוי טורקי והידברות עם הכורדים להתקדם בדרך להקמת מעין קונפדרציה סורית בחסות טורקית, אך אנחנו עוד רחוקים ממצב כזה.

בשלב הזה מה שמאחד את המיליציות השונות הוא הרצון המשותף להפיל את אסד ולהשיב לסוריה את מיליוני הפליטים(זהו אינטרס טורקי מובהק בפני עצמו), כביכול יש להם ממשלה בשם "ממשלת ההצלה הסורית" אך זה לא וודאי שישמרו על אחדות. אל-ג'ולאני סביר שישמור על מרבית הכוח בשטח, זה מנסה להתקרב למערב ובניגוד לאנשי אל-קאעידה מוכן להתראיין לכלי תקשורת מערביים ומחפש שיתוף פעולה אמריקאי בדומה למיליציה הסונית באל-טנף. בניגוד לאל-בגדדי שהוציא להרוג ורצח עשרות אלפי מתנגדים וכל מי שכפר באסלאם וקנה לעצמו אויבים מסביב לעולם אל-ג'ולאני הוא אסלאמיסט "מתון" במרכאות שפועל בצורה ראלית.

ביום שישי ה-29.11 הקבינט המדיני-ביטחוני התכנס בישראל כדי לדון במצב בסוריה, בזמן שהיא אוכפת את הפסקת האש מול חיזבאללה ומונעת ממנו את היכולת לתגבר את אסד, ומאיימת לפגוע בשיירות סיוע מעיראק היא יוצרת מצב שבו איראן תאבד שלוח שלישי(אחרי עזה ולבנון). עוד לא ברור האם היא תיקח חלק פעיל יותר בלחימה בסוריה, עבור ישראל המטרה היא לא הכרעה של צד אחד על האחר אלא מלחמת התשה בלתי פוסקת. צריך לזכור שעל אף היותם של השיעים אויב משותף, הסונים הם אנטישמים בני אנטישמים שאילו יצליחו במטרתם ארוכת הטווח ישראל תהייה הבאה בתור.

המלחמה בסוריה חזרה עם אינטרסים בכל עבר, טורקיה שרוצה רצועת ביטחון מול הכורדים ולהשיב מיליוני פליטים סונים לסוריה תוך החלשת משטר אסד. ישראל שרוצה לדחוק את איראן החוצה, איראן שרוצה לשמר את הדרך היבשתית שלה ולשמור על הישרדות אסד וחיזבאללה, רוסיה שעלולה לאבד את הנוכחות שלה בסוריה, מה שיפחית את השפעתה במזרח התיכון ואפילו הקווקז, המיליציות הסוניות שרוצות להפיל את אסד, ולבנות מדינה סורית חדשה והכורדים שחוששים הן מטורקיה והן מהסונים. והבליץ הסוני משנה את התמונה.

זו הייתה סקירה של ערוץ לאומנות על חזרת המלחמה בסוריה, אם אהבתם את הסרטון אתם מוזמנים לשתף אותו ולהצטרף לערוץ כמנויים.